

Jak przebiega rozwój mowy dziecka?

Okres melodii

- ❖ okres ten trwa od narodzin do 1 roku życia,
- ❖ dziecko komunikuje się za pomocą **krzyku**, który nie jest jedynie formą wyładowania napięcia, lecz sygnalizuje potrzeby, przykre doznania,
- ❖ niemowlę reaguje na intonację i modulację głosu ludzkiego,
- ❖ 2 -6 miesiąc życia to czas na **głuzenie** – dziecko wytwarza przypadkowe, nieartykułowane dźwięki gardłowe, tylnojęzykowe, wybuchowe, poprzez które ćwiczy narządy artykulacyjne – język, wargi, podniebienie,
- ❖ około 5 miesiąca życia pojawia się **gaworzenie**, czyli wytwarzanie kombinacji grup dźwiękowych powtarzanych wielokrotnie (**la, ma, ba**), gaworzenie jest ćwiczeniem słuchu,
- ❖ między 7 a 9 miesiącem występuje u niemowląt skłonność do powtarzania dźwięków wytworzonych przez siebie, a także słyszanych, pochodzących od innych, maluch zaczyna świadomie naśladować mowę dorosłych,
- ❖ poznaje przedmioty i zaczyna kojarzyć nazwę z przedmiotem,
- ❖ rozwija się rozumienie, które znacznie wyprzedza mowę samodzielną,
- ❖ dziecko poprawnie wymawia samogłoski takie jak: **a, e, i** oraz spółgłoski: **m, b, n, d, t**,
- ❖ przed ukończeniem 1 roku życia dziecko wypowiada proste wyrazy: *mama, tata* z pełną świadomością ich znaczenia.

Okres wyrazu

- ❖ to czas między 1 a 2 rokiem życia,
- ❖ pojawia się duża ilość wyrazów dźwiękonaśladowczych – dziecko „staje się” pieskiem, kotkiem i naśladuje takie dźwięki jak *mee, muu* czy *hau*,
- ❖ każdy dzień, to okazja do nauki nowych słów,
- ❖ mowę w tym okresie cechują jednowyrazowe wypowiedzi, często w niepełnej postaci,
- ❖ charakterystyczne jest zniekształcanie i upraszczanie wybranych słów,
- ❖ może się zdarzyć, że dziecko będzie przestawiało kolejność sylab, wymawiało tylko pierwszą sylabę lub końcówkę wyrazu, usłyszymy wtedy np. *da pi* (daj pić),
- ❖ dziecko reaguje na wydawane polecenia i odpowiada na pytania,
- ❖ używa właściwie wszystkich samogłosek **a, e, i, o, u, y** za wyjątkiem nosowych,
- ❖ ze spółgłosek wymawia **p, b, m, t, d, n, ś, ź, ć, ń, k, g, ch**,
- ❖ pozostałe spółgłoski zastępuje innymi, łatwiejszymi,
- ❖ po 15 miesiącu życia dziecko wypowiada coraz więcej pojedynczych słów.

Okres zdania

- ❖ występuje między 2 a 3 rokiem życia,
- ❖ mowa ulega dalszemu doskonaleniu, dziecko powinno już wypowiadać głoski:
  - wargowe: **p, b, m** oraz zmiękczone **p`, b`, m`**,
  - wargowo - zębowe: **f, w, f`, w`**,
  - przedniojęzykowo-zębowe: **t, d, n**,
  - przedniojęzykowo-dziąsłowe: **l**,
  - środkowojęzykowe: **ś, ź, ć, dź, ń**,
  - tylnojęzykowe: **k, g, ch, k`, g` ch`**
- pod koniec tego okresu mogą się już pojawić głoski **s, z, c**, a nawet **dz**,
- ❖ dziecko swobodnie łączy dwa wyrazy w zdanie i rozumie usłyszane w najbliższym otoczeniu rozmowy,
- ❖ z łatwością nazywa przedmioty, części ciała czy zwierzęta,
- ❖ zmiękcza spółgłoski, np. zamiast *zupa* mówi *żupa*, zamiast *nos* – *noś*,
- ❖ może łączyć dwa wyrazy w jeden, tworząc śmieszne zwroty, np. *pomasłować* – posmarować masłem, czy *zakluczyć* - zamknąć drzwi na klucz,
- ❖ jest to okres, w którym dziecko uczy się najwięcej, poznaje nowe rzeczowniki,
- ❖ używa czasowników, ale często w formie bezokolicznikowej, a jego mowa jest zrozumiała nie tylko dla członków rodziny, dziecko powinno być rozumiane przez osoby z innego otoczenia. **Jeżeli goście mają problem ze zrozumieniem malucha, powinno to wzbudzić nasz niepokój.**

Okres swoistej mowy dziecięcej

- ❖ występuje między 3 a 6-7 rokiem życia,
  - ❖ dziecko zaczyna odróżniać głoski **s, z, c, z** od ich miękkich odpowiedników,
  - ❖ pod koniec 4 roku życia pojawia się głoska **r**, która była dotąd zastępowana przez **j** lub **l**,
  - ❖ około 4-5 roku pojawiają się głoski **sz, rz, cz, dź**, choć mogą być jeszcze wymawiane jak **s, z, c, dz**,
  - ❖ z końcem 4 rok życia dziecko powinno pożegnać wszystkie zmiękczenia,
  - ❖ mowa dziecka jest jeszcze daleka od doskonałości, brak jest końcówek w wyrazach,
  - ❖ dziecko swobodnie rozmawia z rówieśnikami i najbliższymi, ale nadal popełnia błędy,
  - ❖ w wymowie może się pojawiać jeszcze opuszczanie sylaby początkowej lub końcowej, przestawki głoskowe, zniekształcenia wyrazów, tworzenie nowych wyrazów ze skrzyżowania dwóch innych,
  - ❖ dziecko ma tendencję do tworzenia neologizmów, np. *bebek* (chlebek), *kolomotywa* (lokomotywa),
  - ❖ równocześnie wzrasta liczba przymiotników, przysłówków, zaimków, liczebników,
- Pod koniec okresu przedszkolnego oczekuje się od dziecka poprawnego wymawiania wszystkich dźwięków, swobodnego posługiwania się mową.**

Opracowała
Dorota Dzedzic, logopeda